

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Dn. Conradi Clingii Theologi Et Ecclesiastae Celeberrimi
(dum vixit) apud Erphordiam Turingiæ, Catechismus
Catholicus, summam Christianæ institutionis III. libris
succinctim complectens**

Klinge, Konrad

Coloniae, 1570

VD16 K 1309

1. Quandò sacra scriptura lex est, & quandò Euangelium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29452

rum timorem, non tantum externam politicam disciplinam? exigit etiam obseruantiam præceptorum primæ tabulæ, quæ de motibus cordis erga Deum sunt: hoc enim plerosque decipit, vt dum fit mentio de iustificatione, quod potius respiciunt ad præcepta secundæ tabulæ quàm primæ, scilicet, quia non es moechus, fur, occisor, &c. ergo iustus es propter hæc præcepta quæ seruasti. Sed quando primum Deus est æstimandus, & quatenus coram illo subsistimus, id est, quatenus fiducia in eo collocetur, & diligatur & timeatur, hoc quia pauci facimus, ergo de iustificatione non rectè iudicamus: Primò enim exigit Deus obseruantiam præceptorum primæ tabulæ: hic notantur motus spirituales cordis, & accipitur iustificatio. Deindè sequi debent necessariò præcepta secundæ tabulæ, quæ integrè etiam non præstabis, nisi primò gratiam acceperimus iustificationis per præcepta primæ tabulæ.

CAPVT XVII.

ARGUMENTA.

1. *Quando sacra scriptura lex est, & quando Euangelium.*
  2. *Quatenus utrunque doceri debet, & ordinè scilicet primò lex, deindè Euangelium.*
  3. *Quòd nedum manu, sed etiam intus spiritu uolunt impleri.*
- I. **T**OTA sacra scriptura aliàs lex est, aliàs Euangelium Lex est scriptura, quoties peccatum ostendit, arguit, iram & iustitiam Dei punientem proponit. Nā lex sermo est, quo recta præcipiuntur, & mala vetantur, sicut Exod. 20. & Deuter. 4. dicitur quòd vnus credendus sit Deus, hoc lex veluti rectum præcipit:

incipit: deinde, Non furtum facies: hinc malum prohibetur. Euangelium autem est promissio gratiæ atq; condonatio peccati, quod conscientiam terrore percussam iterum releuat & solatur, Deiq; misericordiam offert & proponit. Nam Euangelium est sermo de Christo, id est, bonum nuncium & pacis de Christo propter nos incarnato & passio, resuscitato, idque in salutem nostram, quod hæc omnia fecerit, ut credentes in eum, saluemur. Ad Rom. 1. Virtus Dei in salutem omni credenti. Ex illis igitur officijs scriptura cognoscitur, quando lex sit, & quando Euangelium.

Sic literæ aut historiæ sacræ aliâs legis, aliâs Euangelij exempla sunt, & Moyses est simul legislator, simul & Euangelista, ut cum inquit in primo legis præcepto, Non adorabis Deos alienos: & in secundo, *Exod. 20:* Non iurabis vanè per ipsum nomen Dei: adiunxit, Non enim habebit infontem &c. Et Deuter. 27. Maledictus qui non permanet in sermonibus, id est, non seruat quæ scripta sunt in libro legis huius, &c. Hic legis præcepto est: at fit etiam Euangelista, quando inquit: Dominus facit misericordiam in millia qui, *Exod 20, & 34.* seruant eius præcepta: & *Exod 34. Dominator Deus, miserator & clemens &c.* hic enim quid *Deut. 5:* aliud est, nisi mera & Euangelica concio? Si ad legem pertinet, quando Nathan obiurgat: Dauidem de adulterio & homicidio, 2. Reg. 12. at paulò post com-puncto Daude, ait: Transtulit Dominus peccatum tuum: non morieris, quibus verbis post terrorem legis denuò fuit consolatus. Ita in Euangelio quando Christus insectatur hypocrisin, Matthæi 23. & peccata, si non remiserimus offensam proximo, Matthæi 18. Ad Euangelium autem pertinent exempla gratiæ Dei, Lucæ 19. de Zachæo, Matthæi 9. de Telonario, & Matthæi 8. de Centurione. Sic quoque in Apostolicis literis videtur, ut quoties scripturam *E* legimus,

legimus, vel terrorem vel misericordiam reperimus, ibi vulnus & medicinã, legem & Euangelium discernimus & cognoscimus. Non ergo ex libris veteri testamento inscriptis agnoscitur lex, & ex libris Euangelistarum & Apostolorum Euangelium: sed ex ipsiis verbis & exemplis, quæ in prædictis libris omnibus continentur, in quem finem scilicet sint dicta, scripta & facta: & vtrunque in altero reperitur, id est, in libris veteris testamenti nedum Lex, sed & Euangelium: id est, promissiones habentur, & in Euangelio lex quoque reperitur, id est, correctiones, comminationes, & id genus reliqua. In hoc facile discernuntur libri veteris & noui testamenti, quod libri noui testamenti Euangelistarum & Apostolorum, testantur Christum exhibitum: At veteris, exhibendum & promissum. Et literæ noui testamenti, promissiones de gratia, iustitia, vita æterna clariùs explicant, quàm illa quondam Mosaicæ & Prophetice: Ibi obscuriùs, hîc apertiùs: lux successit auroræ, nocti dies, Christus Moyse: & Christus apertiùs declarat legem Moyse Matt. 5. 6. 7. In vtroque tamen testamento reperitur Christus.

2. Legitur Exod. 25. Arcæ duo Cherubin imposita esse, id est, angelos duos, qui vultibus se intuebantur, quod figurabat legem & Euangelium, vt scilicet Euangelium absque lege, vel è diuerso, feliciter legatur, doceatur, credatur. Sic duas dedit tabulas Moyse, in quibus docet de fide, dilectione & timore: id quod in prima, in altera verò de operibus erga proximum. Et Apostoli primò docuerunt fidem in Dei misericordiam, deindè & obedientiam legis, sicut patet Rom. II. in quo capite docuit ab initio ad finem vsq; fidem & gratiam, mox deindè in sequentibus opera. Ideò vtrunque est simul prædicandum & docendum, lex & Euangelium: alioqui non docetur feliciter vtrunque. Sic Esai. 40. coniunxit legem & Euangelium: